

[Rimstad.]

at tiltale både de boligsøgende og håndværkerne mest. I den regulerede del, omfattende hovedstadsområdet og de større provinsbyer, er særlig etagebyggeriet favoriseret af de sociale selskaber, som derved får vanskeligheder ved at holde på de til de uregulerede områder flygtende håndværkere.

Det, der her i særlig grad står imellem den nuværende regering og en løsning, er regeringens ulyksalige trang til at favorisere det sociale byggeri, og lad os her tøve et øjeblik og se på selve dette begreb: det sociale byggeri.

Forleden dag spurgte en mand, hvis virke er fjernt fra byggeri, mig, hvad socialt byggeri egentlig er for noget. Vi blev hurtigt enige om, at det var byggeri, som en kreds af mennesker, der ikke selv risikerede noget og derfor heller ikke måtte tjene noget, iværksatte for statens penge. Allerede dette kan jo nok give stof til eftertanke, selv om man uden videre må erkende, at de allerfleste inden for den nævnte kreds har udført et stort, godt og uegennyttigt arbejde.

Men når man så samtidig erfarer, at denne kreds ikke kan udvides — det er i dag praktisk talt ikke muligt at starte et nyt socialt boligselskab, selv om det i teorien ikke er forbudt — ved man igen noget om de monopolistiske tendenser, der rider byggeriet som en mare her i landet.

Måske kan den højtærede boligminister i dette forhold finde en del af forklaringen på, at det sociale boligbyggeri er stagneret siden 1957. Den procentvise tilbagegang, som ministeren nævnte i dag, er kun relativ. Socialt byggeri har i år samme omfang, som det havde i 1957; det er derimod det private byggeri, som er steget, og som har taget teten. Men regeringen har altså også en trang til at støtte det sociale boligbyggeri, som i øvrigt med hensyn til finansiering har langt bedre kår end det private byggeri. Denne trang giver sig udslag i stadig voksende regulerende indgreb med det formål dels at føre håndværkerne tilbage fra de uregulerede områder til de regulerede og til de sociale selskaber, dels at give disse selskaber endnu mere af den regulerede kage. Sidst har boligministeriet i december 1962 meddelt, at dispensation inden for de regulerede områder til opførelse af ustøttet byg-

geri ikke vil kunne forventes inden for kalenderåret 1963.

Dette må siges at være virkelig grove løjer i et land, hvor grundloven hjemler ret til fri næring inden for alle erhverv — altså også inden for byggeriet. Ja vel, siger så regeringen, men forholdene er ekstraordinære. Vi har bolignød og fuld beskæftigelse samtidig; vi kan ikke risikere, at der begyndes på en mængde byggeri, der ikke fuldføres som følge af mangel på arbejdskraft. Her er så planlægningsraseriet i renkultur. Regeringen skal være fornynder for os alle sammen: regeringen mener, regeringen anser, regeringen henstiller, regeringen må kræve — al den slags regereri, som ikke hører hjemme i en demokratisk stat, men nok i en stat, der er anderledes styret.

Og lad os så gøre op med dette regereri. Har vi nået resultater gennem det? Er bolignøden blevet mindre siden krigen? Er den ikke tværtimod vokset støt og roligt år efter år hos os i modsætning til, hvad tilfældet er f. eks. i et land som Belgien, hvor man meget tidligt efter krigen brød med restriktionerne, holdt op med regerieret og i dag ikke har nogen bolignød?

Vi har hidtil fortrinsvis beskæftiget os med nybyggeriets problemer, men der er også problemer at løse i den gamle boligmasse; de er først og fremmest knyttet til huslejerrestriktionerne, som nu må og skal afvikles. Vi har i dem en af de allerstærkeste årsager til vor boligmisere, for det er jo ikke ligegyldigt, om vi må løse vort boligproblem ved årligt at bygge ikke 7 lejligheder pr. 1.000 indbyggere — som tilfældet var i 1961 — men 12 lejligheder, når en ophævelse af huslejerrestriktionerne betyder, at vi kan klare os med langt mindre end de nævnte 12. Både byggegrundsspørgsmålet og fremskaffelsen af de nødvendige håndværkere bliver helt anderledes overkommelige, hvis vi ikke er tvunget til en forcering af byggeriet som den, 12 nye lejligheder pr. år pr. 1.000 indbyggere angiver. Mit parti har sagt dette så tit, men hele tiden talt for døve øren. Det er nødvendigt, at vi sætter den naturlige rotation i den eksisterende boligmasse i gang, således at lejlighederne kan blive udlejet til de lejere, til hvis behov de passer.

Måske kan det hjælpe, at den højtærede boligministers egne partifæller synes at have